

פרשת ויגש

והיו לעץ אחד.

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך..."

פרשתנו פותחת בצעד הראשון שעושה יהודה, מנהיג ביתה של לאה, לקראת יוסף, מנהיג ביתה של רחל, לאחר שנים של נתק. צעד זה של יהודה מתקבל בברכה על ידי יוסף, ומוביל לשלום המיזחל בסכסוך עם האחים.

צעדיהם של יהודה ויוסף לקראת אחדותם מוצאים את ביטויים אף בדברי הנביא יחזקאל בהפטרה: **"ויהי דבר ה' אלי לאמור. ואתה בן אדם קח לך עץ אחד וכתוב עליו ליהודה ולבני ישראל חברו ולקח עץ אחד וכתוב עליו ליוסף עץ אפרים וכל בית ישראל חברו. וקרב אותם אחד אל אחד לעץ אחד והיו לאחדים בידך."** (יחזקאל, ל"ג)

למרות השלום הפסטורלי שהגיע בסופו של דבר- הדרך אליו היתה רוויה בגילויי שנאה קשים, במריבות ובסיבוכים. הדבר מצריך עיון. האם זוהי הדוג' מביתו של יעקב? האם כך מתנהגים גדולי עולם, מייסדי האומה? האם מריבות וסכסוכים הינם מורשת שאי אפשר לברוח ממנה?

על הדברים עומד הרב צבי יהודה קוק בשיחותיו לספר בראשית. אכן, אחדות שבטי ישראל הנובעת מאיחוד כוחו של יהודה עם כוחו של יוסף, יכולה לבוא דוקא מתוך הסתירות והניגודים הנחזים בין כוחות אלה, וכדבריו: **"בהפטרנו, ה' מצווה את יחזקאל הנביא לקחת שני עצים מיוחדים, לא עץ אחד הכולל את כל ישראל, אלא בהדרגה עץ יהודה לחוד ועץ אפרים לחוד, ורק אחר כך "קרב אותם אחד אל אחד לך לעץ אחד, והיו לאחדים בידך."**

על מנת ליישב הסתירות בעם ישראל, הכרחי כי תבוא ההכרה, כי לכל דעה ולכל זרם יש מקום וייעוד, אשר יש לבטאם. לפיכך מבהיר הרב צבי יהודה, תפקידם של תלמידי החכמים ואנשי רוח הוא לדאוג לכך שכל אותם כוחות מנוגדים וסותרים שבעם ישראל יתאחדו בכפיפה אחת: **"יש באומה כשרוונות וכוחות שנראים מנוגדים זה לזה, כגון קודש וחול, אמונה וכפירה - ויהיו לאחדים בידך"**. ביד תלמידי חכמים וגדולי רוח ואמונה, כל הצדדים שבסדרי ימינו צריכים לצמוח ולהתגלות כאחד."

ניסיונם של האחים לנתק את יוסף ממחיצתם, ולבטל דעות הנבדלות משלהם, בתירוצים ערכיים והלכתיים שונים ומשונים, לא צלח, בסופו של דבר. אין, ולא יהיה לעולם, נתק נוסף בתוך בית ישראל.

ביטול הדעות והנסיון ליצור נתק בעם "לשם שמים", הוא גם אשר הביא לחורבנו של בית שני. וכך כתב הנצי"ב מוולוז'ין בתשובתו להצעה על דבר ייסוד קהילות נפרדות לאלו הממשיכים בדרך ה': **"עצה זו (להפרד זה מזה לגמרי כמו שנפרד אברהם מלוט) קשה כחרב לגוף האומה וקיומה. הן בשעה שהיינו בארץ הקודש וברשותנו כמעט כבית שני, ... וחרב הבית וגלה ישראל בסבת מחלוקת הפרושים עם הצדוקים וגם הסב מחמת שנאת חיים הרבה שפיכות דמים, מה שאינו מן הדין ... ונתרבה שפיכות דמים בהיתר ולשם מצוה, בטעות."**

גם בדורות אחרונים, מזהיר הנצי"ב, עדיין שבים אנו על טעות האחים: **"וכל זה אינו רחוק מן הדעת להגיע ח"ו בעת כזאת גם כן (דהיינו - למצב של בית שני ע"י ייסוד קהילות נפרדות) אשר על פי דרכו בעבודת ה' וישפטנו למינות ויתרחק ממנו, ויהיו רודפים זה את זה בהיתר בדמיון ח"ו, ושיחת כל עם ה' חלילה."**

דברים דומים, כותב מרן הרב קוק באורות התחיה. את ההצעה "בזמן הזה, שרבו פריצים נושאי דגל ההפקרות ביד רמה, להפריד את האומה. שהכשרים נושאי דגל שם ה' לא יהיה להם שום יחס עם פורקי העול הרשעים", משווה הרב למחשבת ע"ז: **"זאת היא ממש מחשבה של ע"ז כללית, שבטוחים אנו עליה שלא תתקיים. אך ככל מחשבת ע"ז - היא מכאיבה ומדאיבה - אפילו שלא באה ולא תבוא לידי מעשה"**. אין קץ לרעות הגשמיות והרוחניות של התפרדות האומה לחלקים, אע"פ שפרוד גמור כהעולה על לב המנתחים - אי אפשר הוא והיו לו יהיה". הדעה הדוגלת בהפרדת האומה, משולה היא לאותה אם מזויפת של התינוק במשפט שלמה הטוענת: **"גם לי גם לך לא יהיה - גזרו!"**

תיקונם של האחים יבוא בהשבת האחדות לעמנו. אחדות אשר אינה נובעת מביטול דעות ודלגיטימציה של פלגים מסויימים, אלא דווקא מהכרת ערכו של כל אדם, והחשבת משקלה של כל עמדה, גם אם זו נראית כמנוגדת לעמדתנו.

וכך כותב הרב קוק במאמר הדור: **"וכל אחד יקח מחברו את כל הטוב, את כל הנאה והכשר... שכל אלו יביאו להכרה נאמנה, שרק ע"י ההתאחדות הרוחנית של ישראל הצעיר עם ישראל הזקן - תבוא ישועה ותצמח גאולה"**.

שבת שלום